prof. dr *Duško Vejnović*, redovni profesor Univerziteta u Banjoj Luci, predsjednik Evropskog defendologija centra Banja Luka, glavni i odgovorni urednik naučnih časopisa *Defendologija* i *Sociološki diskurs*

NEPREKIDNA KAMPANJA KAO NAČIN VLADANJA

U klasičnom demokratskom razumijevanju kampanja je vremenski ograničen period političke mobilizacije koji prethodi izborima. U tom periodu akteri intenzivnije predstavljaju svoje programe, kritikuju protivnike, nastoje pridobiti podršku birača i oblikovati javnu debatu u svoju korist. Nakon izbora, barem načelno, nastupa faza upravljanja, u kojoj bi fokus trebalo da bude na institucijama, javnim politikama i odgovornosti za rezultate. Populistička logika, međutim, potkopava tu razliku. Ona kampanju ne vidi kao prolaznu epizodu političkog života, nego kao trajni režim vladanja. Permanentna kampanja znači da se politička vlast stalno ponaša kao da je izborni dan neposredno pred njom ili kao da se nalazi usred egzistencijalnog političkog obračuna. U takvom modelu ne postoji jasna granica između upravljanja i mobilizacije. Svaka institucionalna odluka, svaki javni nastup, svaki politički sukob i svaki medijski događaj koristi se za održavanje podjele između naroda i neprijatelja, između vođe i sistema, između patriota i izdajnika. Vlast ne upravlja samo tako što donosi odluke; ona neprestano proizvodi vlastiti legitimitet kroz simboličku borbu za pažnju, emociju i lojalnost. Za populizam je permanentna kampanja izuzetno korisna jer omogućava da se politička zajednica drži u stanju stalne napetosti. Ako je narod trajno ugrožen, ako neprijatelji nikad ne miruju, ako je politički sukob predstavljen kao pitanje opstanka zajednice, tada vlast može odgađati ozbiljnu procjenu svojih rezultata. U takvom ambijentu birači se manje pitaju da li su institucije efikasne, da li se korupcija smanjuje, da li su javne politike uspješne, a više da li vođa dovoljno snažno „brani“ zajednicu. Tako kampanja postaje način da se upravljanje podredi

simboličkoj lojalnosti. Permanentna kampanja u savremenim uslovima naročito je pojačana medijskom i digitalnom infrastrukturom. Društvene mreže, stalni ciklus vijesti, tabloidi, personalizovani politički sadržaji i potreba za neprekidnom vidljivošću pogoduju vlastima koje žele održavati visoku emocionalnu temperaturu javnosti. Populistički akteri se u takvom okruženju dobro snalaze jer njihova logika počiva upravo na pojačavanju konflikta, jednostavnim porukama i personalizaciji. Umjesto da vlast smiruje politički prostor i institucionalizuje sukob, ona ga produžava, jer iz njega crpi političku energiju. Ovakav način vladanja ima ozbiljne posljedice po demokratiju. Prvo, slabi institucionalnu racionalnost, jer se odluke sve češće donose prema komunikacijskom efektu, a ne prema kvalitetu javne politike. Drugo, potkopava javnu raspravu, jer svaka tema postaje dio šireg političkog obračuna i rijetko se razmatra izvan logike tabora. Treće, troši političku zajednicu, jer stalna mobilizacija proizvodi umor, cinizam i osjećaj da je politika vječni rat bez prostora za zajednički interes. Četvrto, dodatno slabi opoziciju, jer vlast koja je u stalnoj kampanji raspolaže mnogo većom infrastrukturom za oblikovanje dnevnog reda i političkog ritma. Permanentna kampanja je zato mnogo više od komunikacijske tehnike. Ona je oblik transformacije samog pojma vlasti. U demokratskom poretku vlast bi trebalo da bude periodično provjeravana kroz kampanju, a između izbora obuzdavana pravilima, institucijama i odgovornošću za rezultate. U populističkom poretku kampanja postaje stalna, dok odgovornost za rezultate slabi, jer se politički legitimitet ne izvodi prvenstveno iz učinka, nego iz neprekidne sposobnosti da se simbolički predstavlja kao zaštitnik naroda.